

Використана література

1.Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. – Тернопіль: ТАНГ, 2000. -31с.

2.Чумаченко М.Г. Контролінг у дію / М.Г.Чумаченко // Економіка та держава. - 2007. - №11. –С.25-29.

3.Чумаченко Н.Г. Учет и анализ в промышленном производстве США. –М.: Финансы, 1971.

УДК 336.76

Уляна Білінська, аспірант

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВИДИ РИЗИКІВ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Розглянуто різноманітні ризики, що свідчить про зростаючу увагу економічної науки до потреб практики в забезпеченні економічної стабільності, у розвитку підприємницької, інвестиційної й інноваційної активності господарських систем різного рівня.

Ключові слова: *інноваційний ризик, інноваційний проект, маркетингові ризики, ризик фінансового інвестування, синергетичний ефект.*

Ulyana Bilynska

TYPES OF RISK IN INNOVATION

Abstract. The various risks, reflecting the increasing attention to economic science to the needs of practice in ensuring economic stability, business development, investment and innovation activity of economic systems at various levels.

Keywords: *innovation risk, innovative design, marketing risk, financial investment, synergistic effect.*

В сучасних умовах жорсткої конкурентної боротьби за збереження та зміцнення своїх позицій на ринку підприємства вимушені впроваджувати інноваційні заходи, що дозволить скоротити витрати часу, ефективніше використовувати ресурси, підвищувати якість продукції. Для подолання розриву із економічно розвиненими країнами та забезпечення економічної незалежності українська економіка має орієнтуватися на інноваційний напрям розвитку. Для промисловості, провідної галузі України, перехід на інноваційний шлях є особливо актуальним. Але, як показує вітчизняна практика, інноваційна діяльність спостерігається лише у незначній кількості промислових підприємств, більшість з яких займається лише розробкою та впровадженням нової або вдосконаленої продукції, оскільки традиційні її види у значній мірі є неконкурентоспроможними як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках.

Слід підкреслити, що одним із головних чинників, які стримують інноваційну активність підприємств, поряд із недостатніми обсягами фінансових ресурсів, нерозвиненістю і слабою результативністю механізмів державної підтримки, невідосконаленістю законодавчої бази та ін., є високий ступінь ризику.

В цілому ризик, що виникає в інноваційній діяльності, включає такі основні види ризиків:

1. **Ризики помилкового вибору інноваційного проекту.** Однією з причин виникнення даного ризику є необґрунтоване визначення пріоритетів економічної та

ринкової стратегії, а також відповідних напрямів різних видів інновацій, здатних внести вклад в досягнення цілей організації. Якщо проект розробляється не під конкретного замовника, а є ініціативним, виконується на основі дослідницького доробку автора інновації.

2. Ризики незабезпечення інноваційного проекту з достатнім рівнем фінансування. Вони включають:

- ризик неотримання коштів, необхідних для розробки інноваційного проекту (організація не може залучити інвесторів через неможливість переконати їх в достатній ефективності інноваційного проекту);
- ризик при використанні самофінансування проекту (проект може опинитися без достатніх фінансових коштів в силу невиконання організацією фінансового плану);
- ризик при використанні зовнішніх джерел фінансування (бюджет проекту може виявитися дефіцитним через ліквідацію, банкрутства або накладення арешту на майно кредиторів, закриття кредитної лінії або призупинення платежів по ній в результаті погіршення платоспроможності кредиторів).

3. Маркетингові ризики поточного постачання ресурсів, виникають при реалізації інноваційного проекту і збуту його результатів. Маркетингові ризики в першу чергу обумовлені технічними особливостями інноваційного проекту. У деяких випадках для його реалізації потрібні унікальне обладнання або високоякісні комплектуючі та матеріали, які також вимагають розробки і освоєння. Тому в деяких випадках перед організаціями постає проблема пошуку постачальників, здатних розробити подібні унікальні ресурси для інноваційного проекту. Крім цього, може виявитися, що постачальники, на яких розраховувала організація при розробці інноваційного проекту, відмовляться від своїх зобов'язань, і вона не в змозі отримати (придбати) обладнання, сировину, матеріали, комплекти за цінами, які закладені в проекті. Маркетингові ризики інноваційного проекту можуть також бути пов'язані з наступними видами ризиків:

- ризик помилкового вибору цільового сегмента ринку;
- ризик помилкового вибору стратегії продаж нововведення, через невдалу організацію мереж збуту і системи просування до споживача;
- ризик проведення неефективної реклами нових товарів і послуг або товарів з удосконаленими характеристиками.

4. Ризики невиконання господарських договорів (контрактів) бувають такі:

- ризик відмови партнера від укладання договору після проведення переговорів (у разі потреби зміни попередніх умов контракту і в разі недобросовісності партнера);
- ризик укладання договорів (контрактів) з недієздатними або неплатоспроможними партнерами (контрагентами);
- ризик невиконання партнерами договірних зобов'язань у встановлений термін, в результаті чого в організації виникають втрати, пов'язані з порушенням графіків поставок, невиконанням партнерами робіт, необхідних для здійснення інноваційного проекту.

5. Ризики посилення конкуренції. Причини їх можуть бути наступні:

- витік конфіденційної інформації з вини працівників організації або в результаті промислового шпигунства, початого конкурентами; неправильний вибір ринків збуту і неповна інформація про конкурентів або відсутність достовірної інформації про них;
- уповільнене впровадження нововведень в порівнянні з конкурентними, через відсутність необхідних коштів для проведення НДР, впровадження нових технологій, освоєння виробництва нових високоякісних та конкурентних товарів;
- несумлінність конкурентів (використання методів недобросовісної конкуренції);

- поява на ринку виробників з інших галузей, що пропонують однотипні, взаємозамінні товари, які зможуть задовольнити попит споживачів.

6. Ризики, пов'язані з недостатнім рівнем кадрового забезпечення.

7. Ризики, пов'язані із забезпеченням прав власності на інноваційний проект, виникають з різних причин:

- незабезпечення умов патентування технічних, дизайнерських і маркетингових рішень, що виникають в результаті недостатньо «щільного» патентного захисту винаходів, ноу-хау і технологій;

- опротестування патентів, що захищають принципові технічні та інші подібні рішення. При організації системи управління ризиками інноваційного проекту на підприємстві необхідно мати на увазі, що ефективність дії даної структури визначається дотриманням принципу синергетичного ефекту.

Отже, можна підвести підсумок, що розмір збитків від ризиків, що виникають при впровадженні інноваційного проекту, визначаються ймовірністю виникнення даного виду ризику й загрозою виникнення ситуації, які утворюють важливість ризику. Кожне підприємство, виходячи із специфіки своєї діяльності використовує свої методи розрахунку можливих витрат від невдалого впровадження інновацій. Для залучення інвестиційних вкладів у вітчизняні підприємства необхідно знизити значний ступінь невизначеності, що спричиняє настання несприятливих ризикових подій.

УДК 330.341

Вікторія Бухта, аспірант

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

КРИТЕРІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Досліджено важливість структурування взаємозв'язаних елементів управління витратами, для досягнення основної мети підприємства. Доведено, що процеси оптимізації витрат, залежать від чітко функціонуючої системи управління витратами.

Ключові слова: *система управління витратами, конкурентоспроможність, собівартість продукції, принципи управління витратами.*

Viktoriya Bukhta

CRITERIA OF FUNCTIONING OF COSTS MANAGEMENT SYSTEM ON ENTERPRISE

Abstract. The importance of establishment of structure costs, for achievement primary purpose of enterprise is investigated. It is proven that processes of costs optimisation depend on accurately functioning costs management system.

Keywords: *costs management system, competitiveness, prime cost, principles of costs management.*

За сучасних умов господарювання конкурентоспроможність підприємства в значній мірі залежить від якісних характеристик виробленої продукції, її відповідності запитам споживачів, замовників і рівня ціни на продукцію, можливості підприємства запропонувати покупцям якісний товар за нижчою ціною. А маневрування цінами, надання замовникам різного роду знижок залежать від собівартості продукції, рівня витрат на її виробництво та реалізацію.